



**Вітальне слово
генерального директора ДУ «Центр громадського здоров'я
Міністерства охорони здоров'я України» Нізової Наталії Миколаївни
з нагоди проведення науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Актуальні питання розвитку системи громадського здоров'я в Україні»**

Шановні учасники конференції!

Маю честь привітати вас з відкриттям першої науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання розвитку системи громадського здоров'я в Україні».

Необхідно визнати, що сьогодні система охорони здоров'я належним чином не охоплює потреби здорового населення. Ситуація ускладнюється неупинно зростаючим тягарем неінфекційних захворювань та відсутністю адекватного впливу на їх зниження. Це призводить до того, що **Україна посідає друге місце в Європейському регіоні за рівнем смертності**, яка збільшилась на 12,7% у період із 1991 по 2012 роки, тоді як у Європейському Союзі цей показник знизився на 6,7%.

При цьому **основними причинами смертності є неінфекційні захворювання**, такі як серцево-судинні та цереброваскулярні захворювання, рак, хвороби обміну речовин тощо. Причинами такої ситуації є ряд чинників, включаючи соціально-економічну кризу, несприятливу екологічну ситуацію, високий рівень поширеності тютюнопаління, вживання алкоголю та наркотиків, гіподинамія та нездорове харчування, до яких додалася військова агресія на сході країни.

Суттєві економічні негаразди призвели до того, що громадяни України перестали слідкувати за своїм здоров'ям, звертаються до лікаря вкрай запізно.

Окрім того, існуюча система громадського здоров'я є **нескоординованою, інституційно розпорошеною**, навіть ті незначні ресурси, що виділяються на утримання системи, витрачаються вкрай неефективно, переважно, на утримання застарілих систем, а не їх модернізацію та сконцентроване використання. Наразі система, на жаль, не готова до адекватного реагування на надзвичайні ситуації, через розгалуженість та нескоординованість системи не реалізуються в належному вигляді й Міжнародні медико-санітарні правила (2005 року), імплементація яких у систему охорони здоров'я країни є частиною зобов'язань на шляху європейської інтеграції України.

Саме в цьому контексті, а також в умовах оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади Урядом прийнято ряд важливих рішень.

Так, постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» було прийнято рішення про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади, покликане скоротити витрати на утримання чиновницького апарату, мінімізувати корупційний чинник і тиск на бізнес, ліквідувати дублюючі та надлишкові функції контролюючих органів, відповідно до якого, Державну санітарно-епідеміологічну службу України приєднано до Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. Зокрема, до зазначеної служби було приєднано Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України, а також Державну інспекцію України з питань захисту прав споживачів.

Водночас, функції епідеміологічного нагляду за інфекційними захворюваннями, було покладено на Міністерство охорони здоров'я, що є притаманним саме цьому міністерству. Таку позицію було підтримано як

громадськими організаціями, так і міжнародною спільнотою (Європейська комісія, Посольство США в Україні). Відповідні рішення Уряду були підготовлені Міністерством охорони здоров'я України та схвалені Кабінетом Міністрів України.

На виконання вказаних рішень Кабінету Міністрів України, а також з метою забезпечення на виконання Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої, Міністерством прийнято наказ МОЗ України від 18 вересня 2015 р. № 604 «Про утворення державної установи «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України».

Під час ухвалення рішення про утворення державної установи «Центр громадського здоров'я МОЗ України» були враховані положення Національної стратегії реформування системи охорони здоров'я в Україні, розробленої Стратегічною дорадчою групою, якою передбачається створення Національного центру контролю за захворюваннями і громадським здоров'ям шляхом злиття ряду наявних закладів та установ, створення регіональних (обласних) центрів громадського здоров'я та єдиної лабораторної мережі реагування на загрози у даній сфері.

Також були враховані рекомендації міжнародних експертів у рамках проведення оцінки «Глобальний порядок денний з питань безпеки здоров'я» та оцінки Європейською Комісією системи епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами в Україні, які у своїх звітах підкреслили розпорошеність структур у сфері громадського здоров'я та необхідність їх консолідації. Також необхідно підкреслити, що всі міжнародні партнери повністю підтримують відповідні рішення Кабінету Міністрів України та Міністерства охорони здоров'я України. Більш того, міжнародні партнери готові до розширення технічної допомоги та підтримки розвитку системи громадського здоров'я в Україні.

Створення Центру громадського здоров'я має на меті **консолідацію національних ресурсів для більш ефективного і оперативного реагування на загрози для здоров'я населення** (як інфекційного, так і неінфекційного характеру) зі збереженням кадрового та матеріально-технічного потенціалу вказаних установ. Центр громадського здоров'я розглядається як база для посилення функцій епіднагляду за інфекційними та неінфекційними захворюваннями. Серед іншого, планується запровадити сучасні інструменти для забезпечення епіднагляду у реальному часі (у тому числі запровадження інформаційних систем), розроблення та впровадження оновлених тренінгових програм для системи громадського здоров'я в цілому, покращення матеріально-технічної бази.

Шановні гості,

Ми розпочали розбудову системи громадського здоров'я в Україні створенням Центру громадського здоров'я МОЗ України в рамках виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Ця державна установа покликана здійснювати стратегічне керівництво в інтересах здоров'я і благополуччя населення; профілактику, епіднагляд і контроль не лише за ВІЛ-інфекцією, туберкульозом, гепатитами та іншими інфекційними захворюваннями, але й формувати політики щодо профілактики неінфекційних захворювань, пропаганди здорового способу життя; лабораторних досліджень; прогнозування та реагування на епідемії та інші надзвичайні ситуації, що загрожують здоров'ю населення.

Маю надію, що ваш професійний досвід та лідерство є головним ресурсом цієї конференції, який дозволить нам разом розробити новий формат дорожньої карти для забезпечення становлення ефективної системи громадського здоров'я як важливої частини успіху країни.

Бажаю усім учасникам конференції цікавих дискусій та креативних ідей.

Генеральний директор
ДУ «Центр громадського здоров'я
Міністерства охорони здоров'я України»

Наталія НІЗОВА